

цювати з абсолютно різними нормативно-правовими актами, з абсолютно різними галузями права, а відтак це зобов'язує його покращувати власні навички «орієнтування в джунглях нормативістики».

Таким, чином юридична клініка як база навчальної та виробничої практики студентів-юристів передбачає перш за все реалізацію двох цілей: підвищення рівня практичних знань, умінь та навичок студентів юридичних спеціальностей, а також забезпечення доступу представників соціально-вразливих груп суспільства до правової допомоги. Досить частими є випадки, коли перебування студента на практиці в певній установі обмежується лише перебуванням у її стінах протягом визначеного періоду часу без реального знайомства із її роботою. Таку практику важко назвати продуктивною. Юридична клініка є саме тією базою практики, де студент зможе пройти якісну підготовку, пройти її відповідно до завдань навчального процесу та під керівництвом своїх викладачів.

І. Я. Антоненко, канд. екон. наук, доц.,
кафедра макроекономіки та державного управління

ЕФЕКТИВНІСТЬ ФОРМ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ «НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА»

Однією з необхідних умов, передбачених Болонською угодою у сфері освіти, є контроль якості навчального процесу, що включає систему контролю якості знань студентів.

Дані про результати контролю знань студентів слугують основними показниками, за якими оцінюється робота не тільки окремих студентів і викладачів, але і цілих академічних груп, курсів, факультетів і вузів у цілому.

За місцем, яке посідає контроль у навчальному процесі дисципліни «Національна економіка», розрізняють поточний, підсумковий, підсумковий контроль та контроль у позанавчальний час і консультації.

Головне завдання поточного контролю — допомогти студентам організувати свою роботу, навчитись самостійно, відповідально і систематично вивчати предмет. Мета поточного контролю полягає в то-

му, щоб навчити студентів готуватись до перевірки з першого дня занять і кожного дня, а не наприкінці семестру або навчального року.

Досить ефективно контроль здійснювати не лише на семінарських заняттях, але й на лекціях, де може проводитись вибіркоче усне опитування студентів або із застосуванням тестів за раніше викладеним матеріалом (проводиться зазвичай у кінці першої або на початку другої години лекції, але не повинен займати багато часу). Поточний контроль на лекції спонукає студентів систематично опрацьовувати пройдений матеріал, що полегшує в майбутньому їхню підготовку до модульного та підсумкового контролю.

Поточний контроль на практичних і семінарських заняттях проводиться з метою виявлення готовності студентів до занять у таких формах:

- вибіркоче усне опитування на початку занять;
- опитування за карточками, тестами протягом 5—10 хв;
- перевірка виконання домашніх завдань;
- виклик до дошки окремих студентів для самостійного розв'язування задач, письмові відповіді на окремі запитання;
- оцінка активності студента у процесі занять, внесених пропозицій, оригінальних рішень, уточнень, доповнень попередніх відповідей.

Звісно, що студенти у семестрі вивчають одночасно кілька дисциплін, і не всі викладачі ставлять до них однакові вимоги. Часто деякі викладачі ставлять дещо підвищені вимоги, і студенти змушені весь семестр займатись тільки одним предметом за рахунок інших. У цьому разі показники поточної успішності можуть бути сигналом про серйозні порушення навчального процесу в цілому.

Результати модульного контролю знань є показником якості опанування знань з окремих розділів, тем і пов'язаних з цим пізнавальних, методичних, психологічних і організаційних якостей студентів. Завдання модульного контролю — сигналізувати про стан процесу навчання студентів для вжиття педагогічних заходів щодо оптимального його регулювання. Цей контроль дає можливість перевірити засвоєння отриманих знань через більш довгочасний період і охоплює більш значні за обсягом розділи дисципліни «Національна економіка». Він проводиться письмово, може включати як тестові завдання, так і теоретичні питання.

Підсумковий контроль здійснюється у формі іспиту. Основна мета іспиту — встановлення дійсного змісту знань студентів за обсягом, якістю, глибиною і вміннями застосовувати їх у практичній діяльності. Природно, що підсумковий контроль більшою мірою, ніж інші види контролю, здійснює контролюючу функцію,

потребує систематизації і узагальнення знань і певною мірою реалізує навчальну, розвиваючу і виховну функції контролю.

Контроль у позанавчальний час включає перевірку перебігу виконання розрахункових комплексів, захисту та оцінки рефератів по частині лекційного курсу, який самостійно опрацьовується. Оцінюються якість і акуратність виконання, точність і оригінальність рішень, перегляд спеціальної літератури, наявність елементів дослідження, виконання завдання у встановленому обсязі відповідно до заданих строків. Оскільки предмет «Національна економіка» ще новий, у деяких випадках передбачена перевірка конспектів лекцій та їх оцінювання за бальною шкалою, що стимулює та зацікавлює студентів відвідувати лекції.

Консультації — одна з форм, яка виправдала себе щодо надання студентам допомоги у їх самостійній роботі. Мета більшості консультацій — допомогти студентам розібратись у складних питаннях, вирішити ті з них, у яких студенти самостійно розібратись не можуть. Одночасно консультації надають можливість контролювати знання студентів, скласти правильне уявлення про перебіг і результати навчальної роботи.

Контрольні заходи, що проводяться лектором на потоці і в позанавчальний час, крім загальної мети, яка переслідує об'єктивну атестацію студентів, мають дати лектору дані для оцінки рівня роботи його асистентів, які ведуть практичні і семінарські заняття. І лише проведення усіх вказаних заходів, на наш погляд, забезпечує ефективне застосування системи контролю якості знань студентів.

*В. В. Артемчук, аспірантка,
кафедра психології та педагогіки*

МІСЦЕ СЕНЗИТИВНОЇ СКЛАДОВОЇ У СТРУКТУРІ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО МЕНЕДЖЕРА

Комунікативна компетентність є вагомим складовою високим професійного рівня практично в усіх сферах діяльності. Але є професії, для яких комунікації є основним інструментом професійної діяльності. До таких професій, безсумнівно, належить професія менеджера.